

2024/09/20

Till: kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande från Svenska tobaksleverantörsföreningen Naturvårdsverkets framställan om ändringar i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter

Diarienummer KN2024/01399

Stockholm -- September 2024

Tobaksleverantörsföreningen

Svenska Tobaksleverantörsföreningen är en intresseorganisation bestående av två av Sveriges största tobaksleverantörer; **JTI Sweden**, med **Nordic Snus**, samt **British American Tobacco (BAT)**. Svenska Tobaksleverantörsföreningen bevakar branschspecifika områden; exempelvis arbete mot illegal handel med tobak, andra punktskatterelaterade frågor, samt reglering av tobaksprodukter.

Svenska tobaksleverantörsföreningen ståndpunkter

Inledning

Svenska tobaksleverantörsföreningen tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter.

Det finns dock påtagliga brister i förordningen om nedskräpningsavgifter vilka resulterar i att varken *faktiska kostnader*, eller proportionella kostnader, för producenternas nedskräpning kan fastställas. Det handlar om både metodologiska problem och de brister som finns i de siffror kommunerna rapporterat in. Vår bedömning är att naturvårdsverket inte agerat i enlighet med bemyndigandet. Vi har i både dialog med Naturvårdsverket och i åtskilliga remissvar påtalat dessa brister.

Vi avstyrker förslaget då vi tycker oss kunna påvisa att förslaget baseras på inkorrekt data och en metod som inte möter de krav som ställs för att fastställa korrekta avgifter.

I texten nedan återfinns de synpunkter som lämnades till Naturvårdsverket i juni, där redogörs för både för de brister som återfinns i metodologin och de brister som finns i det underlag som använts för att fastställa avgifterna:

”I takt med att underlag kompletteras visar det sig dock att vår ursprungliga kritik är mer relevant än någonsin. Den svenska implementeringen har sin grund i direktivet. Direktivet ställer tydliga krav på alla berörda parter. I korthet:

- Producenterna ska ansvara för de kostnader som följer av att skräpet städas upp (8.2/8.3b)
- Kostnaderna som resulterar av 8.2 och 8.3 får inte överstiga nödvändiga kostnader (8.4)
- Städningen sker på ett kostnadseffektivt sätt samt att beräkningsmetoden ska utarbetas på ett sätt som gör det möjligt att fastställa kostnaderna för uppstädning av skräp på ett proportionellt sätt (8.4)

Det finns dock vissa nyckelkriterier i direktivet, dels att industrin ska svara för de kostnader som uppstår av det som **städas upp**, dvs de kostnaderna som finns för faktisk uppstädningen. Städningen ska vidare vara **kostnadseffektiv** och **proportionerlig**. Slutligen ska även beräkningsmodellen vara **transparent** så att de som berörs av **avgifterna** kan se hur de är framräknade och hur man genom att minska sin nedskräpning ska kunna sänka sina kostnader.

För att kunna möta de krav som ställs i direktivet krävs en metod som tillgodoser möjligheten att möta dessa krav. Vi menar att det underlag, vi sent omsider fått ta del av, med all önskvärd tydlighet visar att så inte är fallet.

Det grundläggande kravet för att kunna fastställa kostnaden är att man vet vad som städas upp, idag har Sverige bara valt att titta på vad som ligger på marken. I djupintervjuer med kommuner framgår

det att de själva menar att mindre föremål (såsom cigaretterfilter) sällan städas upp i sin helhet utan att man "snyggas till" vilket gör att många gamla filter kommer att ligga kvar vid varje mätning (hänvisning till bilagan i NVVs redovisning av regeringsuppdrag¹). När dessutom alla föremål som ligger på marken beräknas kosta lika mycket att städa upp (dvs "ett" föremål kan vara en krossad glasflaska, en lunchlåda eller ett filter där man i nuvarande modell utgår ifrån att kostnaden är densamma för uppstädning). Vi menar att minimumkravet är att mäta vad som faktiskt städas upp och differentiera kostnaden per föremål beroende på vad som driver kostnaden vid uppstädningen. Idag visar internationella studier (se bland annat Ramboll Finland² och Ramboll et al³ samt Eunomia UK⁴ som framhäver kompositionsanalyser och behovet av att mäta i vikt för att leva upp till rapporteringskravet i SUPD). Dessa visar att det vid nästan varje moment är volym eller möjligen vikt som driver kostnaden. Vi menar att upplevelsen av när det är "skräpig" påverkas mer av större förpackningar och flexibla omslag än filter, och primärt är det föremålets vikt och volym som påverkar städmaskinernas kapacitet.

Renhållning är en bulkaktivitet där olika substanser och föremål städas upp tillsammans. Om man då endast mäter skräpkategorier som är identifierbara i antal på marken så kommer man att bortse från substanser som inte går att räkna eller identifiera men ändå bidrar till de kommunala städkostnaderna. Utifrån de studier som presenterats internationellt hittar vi inget stöd för att antal föremål driver kostnader ifall man bortser från de moment som innehåller manuell städning av filter i miljöer som kräver att föremål städas upp var för sig (primärt vissa parkmiljöer och stränder). Vi beklagar att Naturvårdsverket inte nyttjat det mandat som ges i förordning 2024:71 för att se över metod och beräkningsgrund trots alla studier som påvisat bristerna i förordning 2021:1002 som stipulerar antal som fördelningsmetod.

Diskrepans i Naturvårdsverkets egen data vid skräpmätning

Det sena överlämnandet av material har begränsat våra möjligheter att analysera data i sin helhet, likväl har vi översiktligt sammanställt det vi hunnit titta på.

Om man räknar ut hur stor andel som olika skräpkategorier utgör av alla skräpföremål på samtliga observationspunkter så blir det inte samma resultat som NVV har redovisat på sin [hemsida](#). För cigarettfimpar handlar det om drygt 1,5 procentenheter för mycket i den offentliga sammanställningen. Dvs:

¹ <https://www.naturvardsverket.se/4acc36/contentassets/e105d9e819154155a49e152bd2ff88c9/ru-uppdrag-ta-fram-metod-for-nationella-skrapmatningar.pdf>

² Please see [Ramboll Finland 2021](#), page 7, penultimate section

³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/065614f1-a702-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

⁴ Please see [Eunomia UK 2021](#), page 45, point 3

Skräpkategori	NVV hemsida	NVV data	NVV hemsida - NVV data
Engångsplastlock till muggar	0,095%	0,090%	0,005%
Engångsplastlock till matlådor	0,088%	0,105%	-0,017%
Flexibla omslag	8,643%	8,536%	0,107%
Matlådor som är engångsplastprodukter	0,651%	0,626%	0,025%
Muggar som är engångsplastprodukter	0,163%	0,227%	-0,064%
Plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 06 liter	0,063%	0,057%	0,006%
Plastflaskor för dryck som rymmer mer än 06 liter	0,012%	0,013%	-0,001%
Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 06 liter	0,058%	0,050%	0,008%
Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mer än 06 liter	0,011%	0,015%	-0,004%
Fimpar	47,896%	46,362%	1,534%
Tunna plastbärkassar	0,253%	0,237%	0,016%
Ballonger	0,179%	0,218%	-0,039%
Våtservetter	0,222%	0,246%	-0,024%
Övrigt skräp: övriga engångsplastprodukter	4,592%	4,680%	-0,088%
Övrigt skräp: andra engångsprodukter (annat material än plast)	27,685%	28,831%	-1,146%
Övrigt skräp: annat skräp	9,388%	9,708%	-0,320%

Det är omöjligt att göra några uttalanden om antal identifierade fimpar eller skräpföremål per centralort eller per kommun eller per capita

- Mätningarna är gjorda i centrala stadskärnor och parker i kommunernas centralorter, men det finns ingen offentlig statistik över antal innevånare/befolkning i relation till de områden man har undersökt,

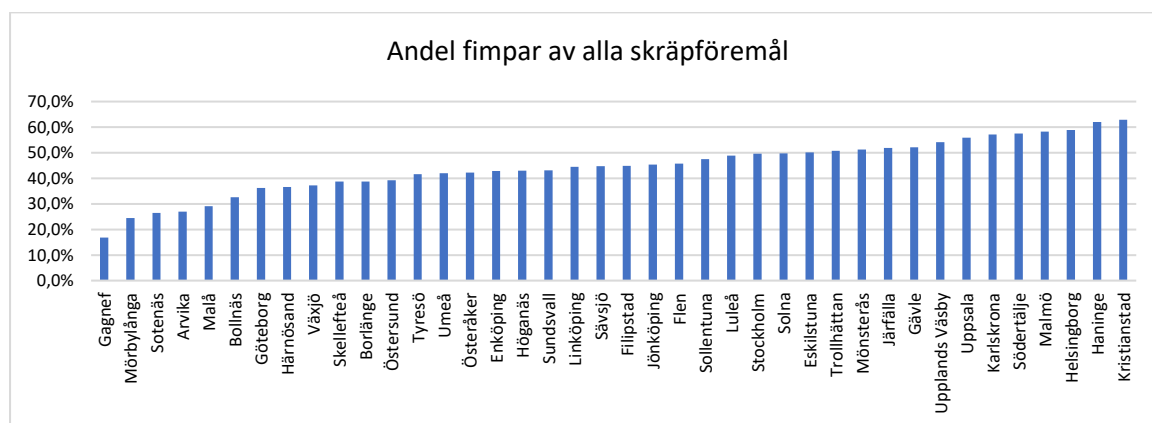
- Det är olika många mätpunkter i olika centralorter (exempelvis redovisas resultat från 154 mätpunkter i Borlänge, men endast från 132 mätpunkter i Malmö. Således är det inte överraskande att det har identifierats färre **antal** skräpföremål i Malmö än i Borlänge),

- Det finns ingen korrelation mellan antal mätpunkter och antal innevånare (exempelvis bygger resultaten på lika många mätpunkter från stadskärnor och parker i Höganäs som i Jönköping).

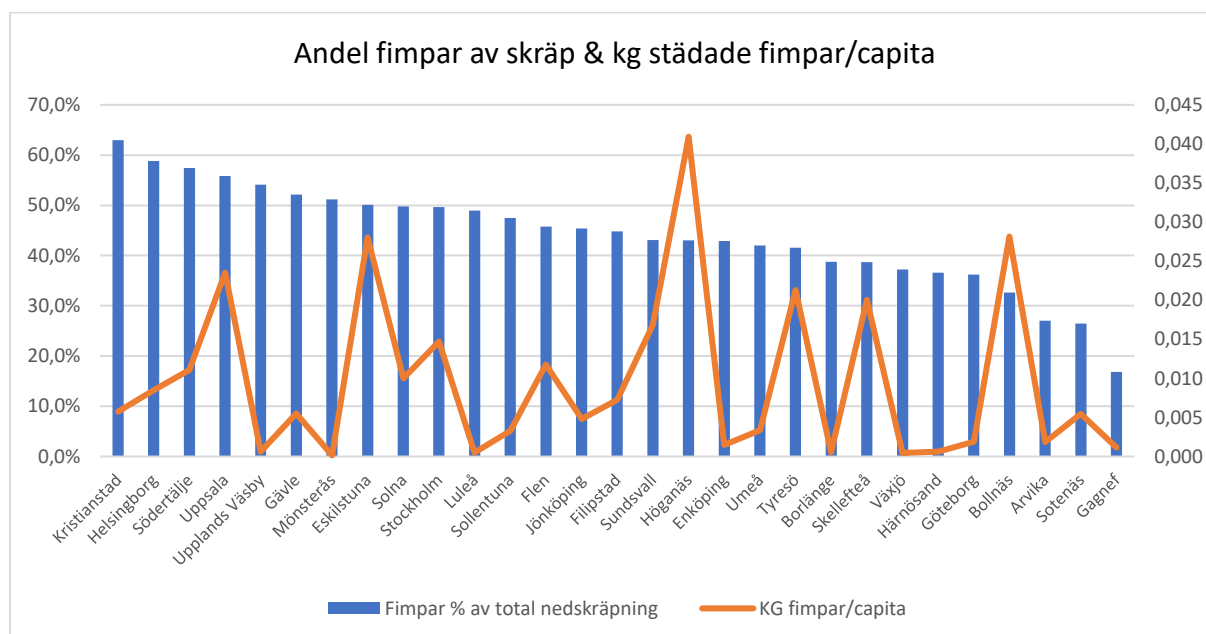
Resultaten kan därför **INTE** användas för att utvärdera om nedskräpningen av fimpar har minskat med 50% år 2030. Det enda den kan mäta är om andelen observerade fimpar i relation till alla observerade skräpföremål ändras. Men om antalet identifierade fimpar halveras så kommer andelen fimpar vara den samma om det totala antalet skräpföremål också halveras. I sådant fall kan vi ju både få en minskning av allt skräp (inklusive fimpar) och ingen minskning av andelen fimpar på samma gång(!).

Om resultaten trots allt tolkas som representativa för kommunerna säger de absolut ingenting

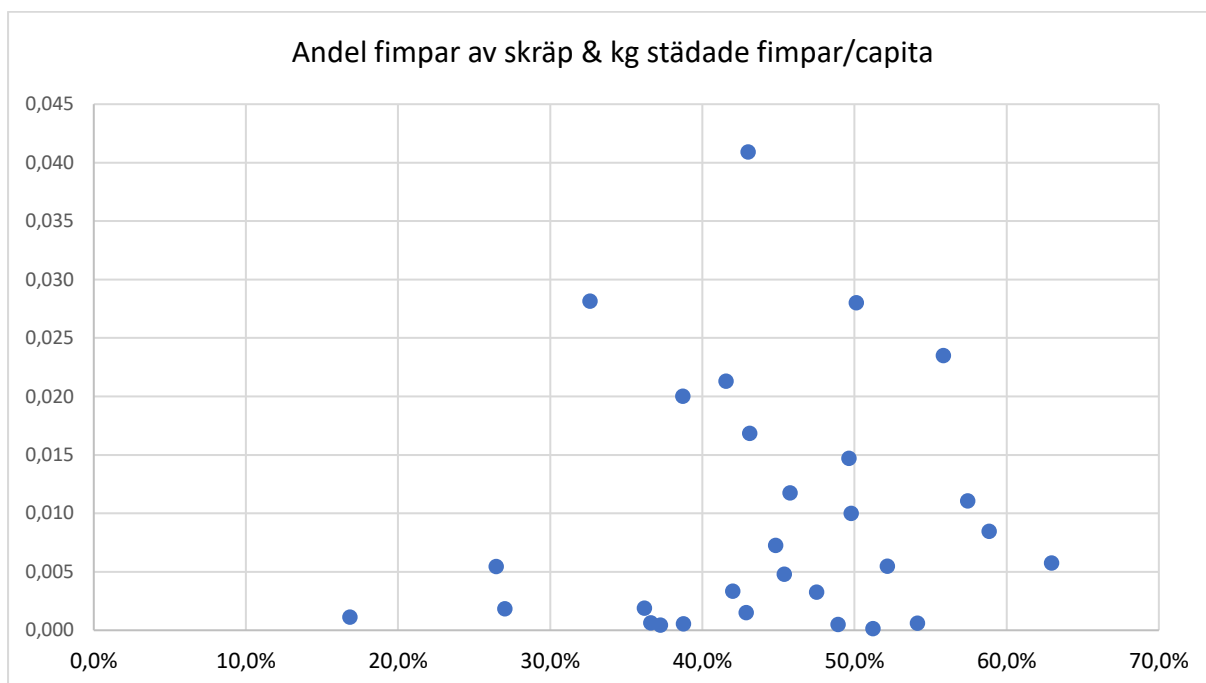
För att kunna använda dessa skräpmätningar i avgiftsmoduleringar så måste resultatet tolkas som representativt för alla ytor där kommunerna har renhållningsansvar. Om vi gör det, trots att det inte är rimligt, så kan vi först konstatera att det råder stora oförklarliga variationer mellan hur stor andel av skräpföremålen som utgörs av fimpar:

Om vi jämför hur stor andel av allt skräp som utgörs av fimpar med hur mycket fimpar som kommunerna säger att de städat upp (30 exempel med fullständiga data) så finns **inget samband**:

Exklusive Malmö* (oläslig graf pga orimliga värden)

Exklusive Malmö* (oläslig graf pga orimliga värden)

Slutsatsen av detta är att a) kommunernas rapportering av uppstädade fimpar eller b) skräpmätningens resultat eller c) både och är oanvändbara för att dra några rimliga slutsatser. Nedanstående exempel illustrerar detta tydligt:

- Utgörs 54,1% av allt skräp i Upplands Väsby av fimpar för att de endast städar upp 0,001 KG fimpar per innevånare samtidigt som Arvika som städar upp hela 0,002 KG/innevånare endast har 27% fimpar i sitt skräp? - I sådant fall kan man ju inte fördela pengar till de som har större andel skräp på marken för då får ju kommuner betalt för att inte städa.

- Hur kan det komma sig att Göteborg har färre andel fimpar (36,2%) och städade färre fimpar (0,002 KG/capita) när Stockholm både har städade fler fimpar (0,015) och har större nedskräpning av fimpar (48,6%). Är det verkligen så stora skillnader i faktisk nedskräpning mellan städerna?

- Hur kan det vara nästan exakt samma andel fimpar i nedskräpningen i Malmö och Helsingborg (drygt 58%) när Malmö städade 9 403% så mycket fimpar som Helsingborg per capita?

*För att illustrera problemet med Malmö (och varför dessa siffror plockats ut) kan vi konstatera att deras inrapporterade uppstädning av fimpar skulle motsvara att 10% av Malmös befolkning röker (dvs jämför med knappt 6% av riksgenomsnittet), att samtliga dessa rökare röker 3,5 paket cigaretter per dag och att alla fimpar kastas felaktigt. Samt att alla dessa städas upp. Malmös inrapporterade uppsamlade fimpar är fler än alla övriga kommuner tillsammans.

Varför har Naturvårdsverket inte presenterat andelarna från skräpmätningen i vikt?

Enligt förordningen ska NVV både presentera andelarna av olika skräpkategorier i antal och i vikt (31 § Förordning (2021:1002)). Enligt NVVs [rapport till regeringen](#)⁵ ska viktandelarna estimeras utifrån schablonvikter för olika typer av föremål, men till skillnad från antal har vikt ännu inte presenterats. Detta förhindrar oss från att bedöma flera viktiga ställningstaganden:

- NVV använder andelen SUP-produkter i allt skräp för att räkna ut kostnaderna för att städa upp alla SUP-produkter. Men eftersom vi inte vet vikten av alla SUP-föremål som städas upp kan vi inte avgöra om NVVs slutsats i detta avseende är rimlig. I EU städas årligen i genomsnitt 3,76 kg skräp per capita ([ICF/Eunomia supporting study to EU COM 2018](#)⁶) i Norge har uppstädningen estimerats till ungefär hälften så mycket, 2 kg skräp per innevånare ([Miljödirektoratet 2019](#)⁷). Om SUP-föremål antas stå för hela 58% av allt skräp (antal föremål som städas upp) så måste deras vikt samtidigt utgöra drygt ett kilo. Om det skulle visa sig att SUP-föremålens vikt endast uppgår till något/några hekto eller 5-10% av allt skräp som rimligen städas upp så är det följaktligen orimligt att utgå ifrån att sup-produkter står för 58% av kostnaden.

- Enligt kommunernas inrapporterade uppgifter av hur mycket fimpar de städade upp så är genomsnittsvikten 0,052 kg/capita (inklusive extremfall som Malmö och Lund). Om den totala uppstädningen av skräp/innevånare är ungefär lika stor som i Norge (2 kg/capita) skulle fimparnas vikt högst uppgå till 2,6% av allt som städas upp. Det är fullt rimligt att vi kan göra jämförelser av a) skräpmätningens resultat i vikt av fimpar som andel av alla SUP-produkters vikt respektive allt som städas upp, b) i förhållande till hur mycket uppstädade fimpar som kommunerna rapporterat i vikt.

Allmänna svagheter i den föreslagna metodologin

- För avgränsningar av platser som ska undersökas väljs en suboptimal metod (alternativ 3: centrala stadskärnor och parker i centralorter) istället för vad NVVs konsulter (Ramboll) anser vara den metod som "svarar bäst upp mot de områden där kommunen har kommunalt städansvar (alternativ 1: alla ytor där kommunerna har renhållningsansvar). Orsaken till sägs vara att kommunerna inte har tillräcklig geo-data och att det först skulle krävas en kostsam pilotstudie. Se [NVVs rapport till regeringen](#).

- Det framgår tydligt i [NVVs rapport till regeringen](#) att det är kommunerna själva som i stor utsträckning har definierat var det ska mätas. Detta kan påverka resultatet på flera olika sätt.

- Det förefaller som att det identifieras fler små föremål som fimpar just eftersom kommunerna inte städade upp dem i lika stor utsträckning som större föremål. I bilagan till [NVVs rapport till regeringen](#)

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/4acc36/contentassets/e105d9e819154155a49e152bd2ff88c9/ru-uppdrag-ta-fram-metod-for-nationella-skrapmatningar.pdf>

⁶ <https://circabc.europa.eu/ui/group/6e9b7f79-da96-4a53-956f-e8f62c9d7fed/library/10fe4f5e-45cb-4604-8e8a-247d8d76f1f5/details?download=true>

⁷ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1360/m1360.pdf>

säger exempelvis en kommun att *"När cigarettfimpar plockas upp manuellt är det inte rimligt att plocka upp alla utan man ser snarare till att snygga till"*. Det betyder alltså att många fimpar som identifierats i mätningarna kan ha samlats under längre tidsperioder just eftersom de inte har städats upp...

I samtliga kommuner påträffades exempelvis endast 119 plastmuggar och 30 mindre plastflaskor (NVVs grunddata från skräpmätningen). Ingen plastmugg kunde identifieras i nio kommuner och i mindre av hälften av kommunerna hittades inte en enda liten plastflaska. Det kan visserligen bero på att sådana föremål skräpas ner i mycket mindre utsträckning, men det kan lika gärna bero på att de städas upp i större utsträckning.

Enda sättet att veta säkert är att undersöka kompositionen av det som faktiskt städas upp (manuellt, med sopmaskin etc), vilket är det som producenterna ska betala för.

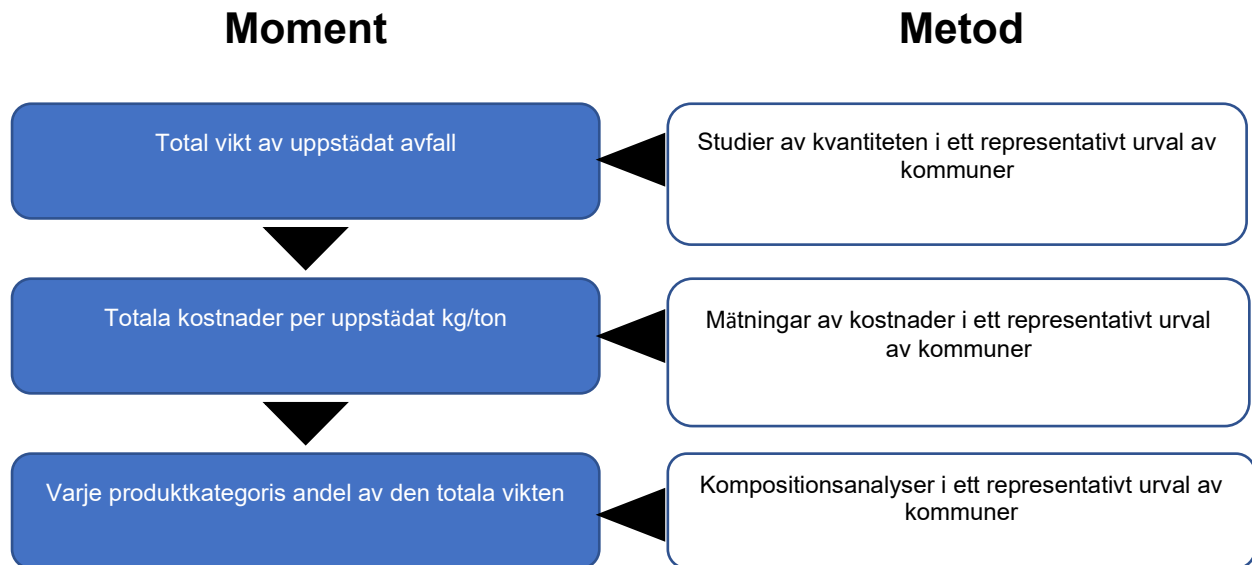
Konsekvenserna av bristerna i Naturvårdsverkets arbete får långtgående konsekvenser

- Att en oproportionerligt stor andel av de totala städkostnaderna överförs till producenter av engångsplastprodukter eftersom dessa kategorier är identifierbara och går att räkna i antal till skillnad från andra substanser som städas upp men inte går att klassificera som skräp.
- Att uppstädningarkostnaderna för engångsplastprodukter fördelas oproportionellt mellan produktkategorierna. Om merparten av små objekt städas upp av sopmaskiner medan merparten av stora objekt städas upp genom individuell plockning så kommer producenter av mindre produkter att subventionera producenter av större produkter.

Det är även svårt att se hur enskilda kommuner skulle kunna uppskatta hur mycket fimpar de städar upp om de inte undersöker kompositionen av allt som städas upp. Utan ett standardiserat förfarande för detta är risken stor att uppgifterna som rapporteras kommer att bestå av rena gissningar, i våra ögon utgör tex Malmö och Lund tydliga exempel på att just så är fallet. I ett scenario där avgiften inte motsvarar kommunernas motprestation övergår avgiften för uppstädning av sup-produkter till en beskattning istället för en avgift vilket kräver helt andra processer legislativt än den som nu pågår.

För att kunna implementera direktivet på ett korrekt och effektivt sätt föreslår TLF att alla uppgifter ska inhämtas på samma gång av en och samma aktör, istället för att kombinera osäkra/ofullständiga uppgifter från olika aktörer vid olika tidpunkter (enskilda kommuner och nationella skräpmätningar).

Genom att identifiera ett urval av kommuner som är representativa för hela landet kan de tre nödvändiga komponenterna (kvantitet, kostnad och andelar) fastställas kontinuerligt genom beprövade statistiska metoder:

Om all data samlas in på samma gång skapas en tydlig koppling mellan alla nödvändiga uppgifter i tid och rum vilket gör det möjligt att dra nödvändiga slutsatser kring:

- **Kommunernas effektivitet** (städkostnad per ton)
- **Hur kostnaderna fördelas mellan olika städmetoder** (subkvantitet/subkostnad per städsätt)
- **Hur stora andelar av kostnaderna som olika kategorier utgör vid olika städmetoder** (andelar per kategori av total kvantitet per metod)
- **Vikten av de tobaksproduktfilter som städas upp** (andelen uppstädade tobaksproduktfilter multiplicerat med den totala kvantiteten)

Definition och avgränsning av Rambolls svenska studier

För att undvika missförstånd vill vi tydliggöra att vi sätter stort värde vid de internationella och oberoende studier Ramboll tagit fram för Europeiska Kommission i dess förarbeten inför direktivet. Dessa tycks vara framtagna mer förbehållslöst än den svenska studien.

I Rambolls rapport till EU-kommissionen (WG6) konstateras bland annat följande (avsnitt 6.2.2, sid 49):

“Article 8(4) of the SUP Directive and Article 8a (4) of the WFD require Member States to design EPR schemes which ensure that the financial contributions paid by producers are sufficient to comply with the obligations set by the EPR schemes, while not exceeding the necessary costs of doing so in a cost-efficient way. Here we look further at how to interpret these two principles.”

Vi har dock svårt att se att Ramboll getts utrymme att beakta de studier man tidigare gjort då man valt att formulera sig som man gör till Naturvårdsverket. Tex:

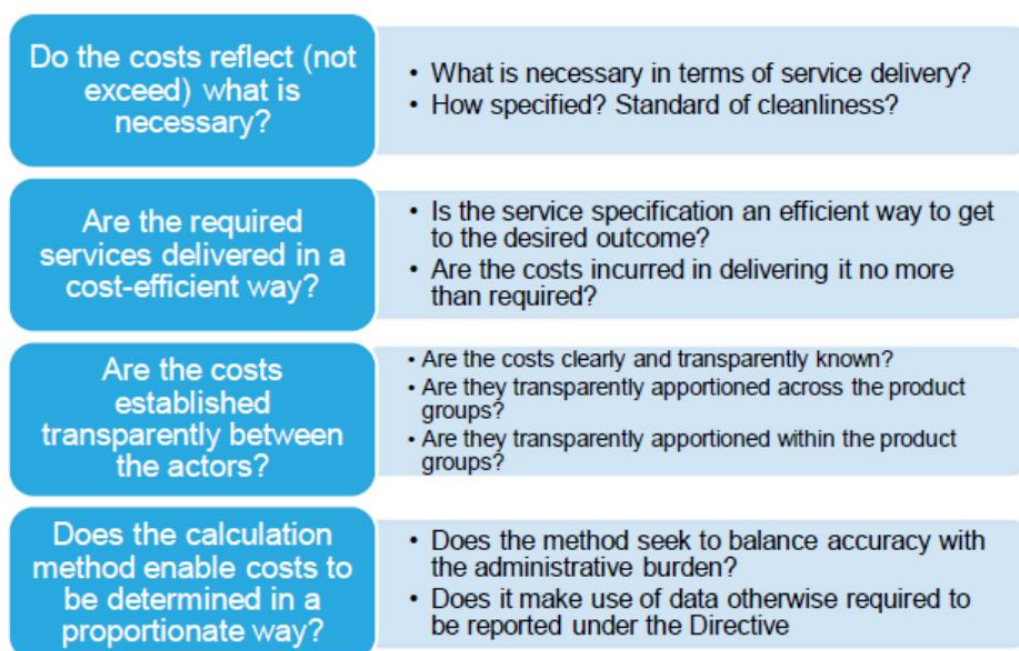
- I Rambolls regressionsanalyser på sid 48 och 49 i bilagan till studien till NVV hösten 2023 är R2-värdet för uppstädade fimpar och totala städkostnader endast 0,0654 för samtliga datapunkter och 0,0619 när de fyra mest extrema värdena rensas bort. Det betyder att

endast 6,5 till 6,2 procent av städkostnaderna kan förklaras av hur mycket fimpar som städas upp.

För oss blir det svårt att förstå slutsatsen att det finns en "mycket stark" koppling mellan hur mycket fimpar en kommun städar upp och hur stora städkostnader en kommun har när hela 93,5 – 93,8 procent av kostnadsvariansen rimligen beror på andra faktorer?

Vidare på sid 48 i Rambolls rapport till KOM WG 6 sammanfattar Ramboll de krav som ställs på framtagandet av metod, deras bild nedan sammanfattar det väldigt pedagogiskt:

Figure 2: Guiding questions to meet EPR requirements laid out in Article 8(4) of the SUP Directive⁷³

Vidare fortsätter Ramboll på sidan 52 i samma rapport angående behovet av benchmark:

“There are several key recommendations to follow when carrying out a benchmark for waste management operation costs:

- *While it is not necessary to achieve a precise evaluation of the costs, it is important to ensure that costs are not outside the normal range of what would be expected to provide relevant services in a cost-efficient way, including local specificities (e.g. local wage costs, capital costs, local geography, waste composition, etc.); Member States can put in place and enforce standards and objectives, to assure producers that “necessary costs” are considered and met for waste management services.”*

Vi menar att detta inte tagits i beaktande då man trots alla brister inte försöker åtgärda de grundläggande problemen trots att ett nytt mandat har definierats och trots att man begärt en förändring av andra delar i förordningen. Val av skräpmätningar som metod får vi i ett initialt skede

leva med, och förutsatt att man tar hänsyn till att olika föremål betingar olika uppställningskostnader går det kanske justera modellen tills kompositionsanalyser genomförts (för att sedan retroaktivt kunna justera beloppen).

Problemen som är enkla att rätta till har man dock ignorerat, dvs hur ekvationen ska ställas upp och vilka enheter som är mest relevanta. Även detta illustreras väl av Rambolls arbete på uppdrag av Europeiska Kommissionen. På sidan 67 i rapporten till WG 6 klargörs behovet av att skapa en modell som så precis som möjligt fångar kostnaderna för varje moment av städning, transport och hantering:

Table 10: Allocation of costs to producers per SUP product¹⁰²

	Costs spent (€)	Best metric used to allocate cost	Proportion of SUP item clean-up/collected (%)	Costs to be borne by producers (€)
Litter clean-up/collection technique				
Technique A	X €	Weight	M_a	$X * M_a$
Technique B	Y €	Volume	V_b	$Y * V_b$
Technique C	Z €	Count	C_c	$Z * C_c$
Transport and disposal				
Technique A	U €	Weight	M_a	$U * M_a$
Technique B	V €	Weight	M_b	$V * M_b$
Technique C	W €	Weight	M_c	$W * M_c$
Overall total	Total costs €	Total weight/volume/count	%	Total costs € = borne by producers

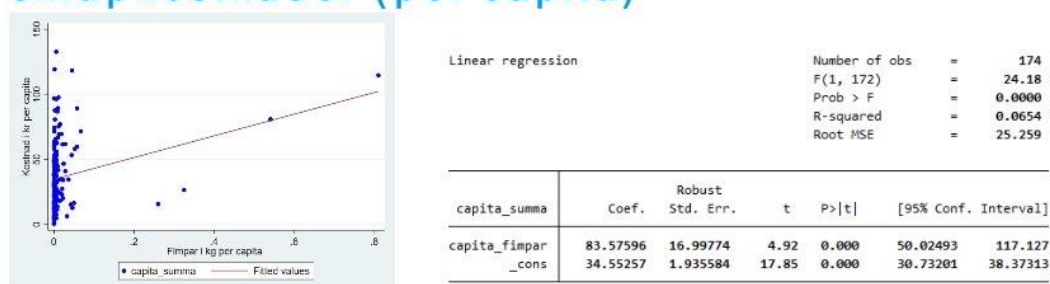
“In the example above, the calculation would be based on weight for transport and disposal and some litter collection techniques, and on count for manual collection techniques, such as manual litter-picking. /.../ By multiplying the costs of all techniques used and the proportion of the item within the waste stream collected/cleaned-up by the said technique, a cost to be paid by the producer of that item can be calculated. The total cost to be paid by the producer would be equal to the sum of the costs associated with each litter collection and clean-up technique, namely the sum of the column “Costs to be borne by producers (€)” in Table 10.

Utifrån detta drar vi slutsatsen att antal bör användas vid manuell städning men att vikt och volym är kostnadsdrivande i merparten av de moment som berörs.

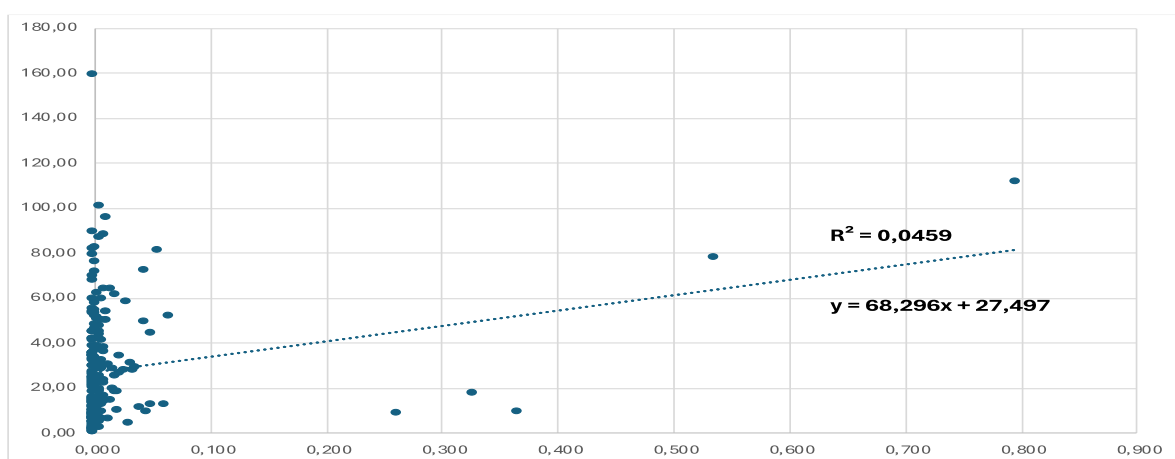
Fortsätter man att titta på inrapporterade underlag (dvs uppskattat antal) och uppskattade kostnader för dessa och jämför kommuner så är som sagt skillnaderna stora. Direktivet ställer krav på *best practice* och att producenterna ska betala för den mest kostnadseffektiva metoden.

Slutligen vill vi återkomma till den studien som Ramboll utförde på uppdrag av Naturvårdsverket, baserad på kommunernas inrapporterade uppstädning av filter. När Ramboll 2023 genomförde statistiska analyser av kommunernas totala städkostnader och hur mycket fimpar de städat upp fanns **data från totalt 174 kommuner från 2022**. I Rambolls analys av samtliga kommuner med data framgår att korrelationen uppgår till 0,26 och R2-talet till 0,0654. Som vi nämnt tidigare i texten handlar det om ett svagt samband där endast 6,54% av variansen i städkostnaderna kan förklaras med hur mycket fimpar som kommunerna städat upp. I detta fall blir dock marginalkostnaden för att städa upp ett kg fimpar/capita 83,5 kronor/innevånare. (Notera att marginalkostnader hade varit mer relevant att mäta i gram än kilogram.)

Koppling mellan fimpar och totala skräpkostnader (per capita)

När Ramboll tar bort outliers, dvs de 4 kommuner som har rapporterat över 0,2 KG fimpar per capita (vilket i sammanhanget är ganska extrema värden), sjunker korrelationen till 0,25 och R2-värdet till 0,0619. I detta fall blir marginalkostnaden för att städa upp ett KG fimpar/capita väsentligt högre och uppgår till hela 503,7 kronor/innevånare. Notera även här val av enhet, trots att bara fyra kommuner har rapporterat mer än 0,2KG i total uppstädning väljer man att räkna i KG vilket blir irrelevant. Hade vi istället talat om antal gram hade kostnadsbilden speglat verkligheten och gett en tydligare bild av hur fimpar inte driver kostnaden. När vi analyserar uppgifterna från samtliga 203 kommuner som har rapporterat data framgår att korrelationen endast är 0,21 och R2-talet 0,0459.

Med hjälp av analyser och data kan vi dra följande slutsatser

- Endast 4,6 procent av variansen i städkostnaderna kan förklaras av hur mycket fimpar som städas upp

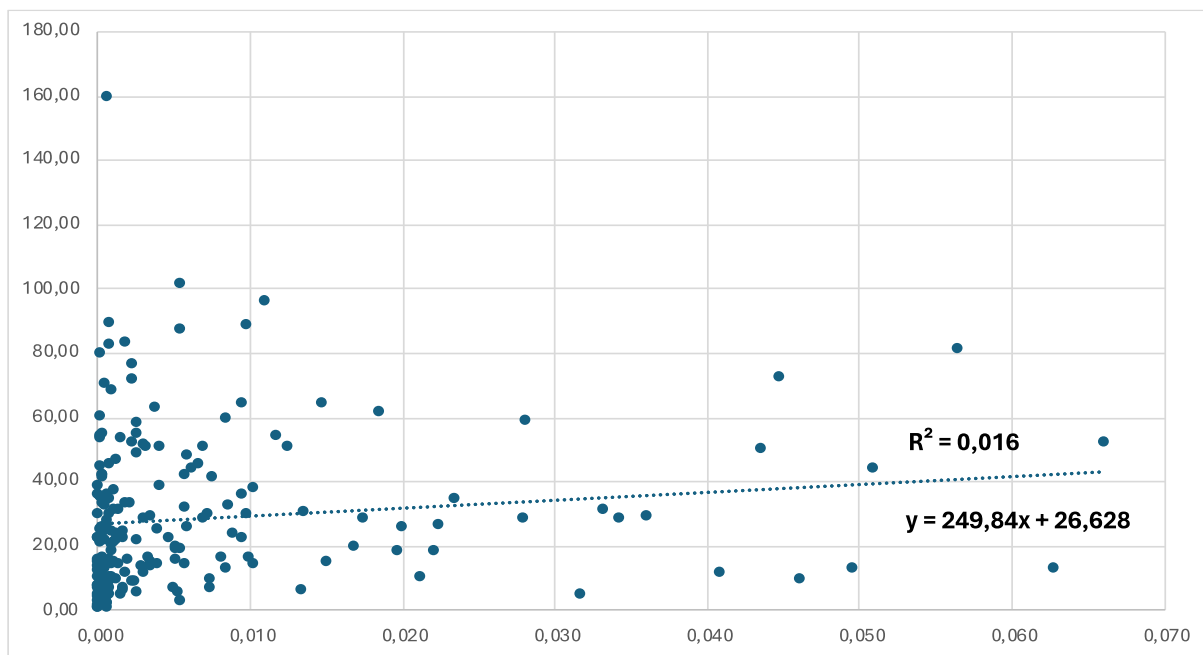
- I genomsnitt städar en kommun upp 0,052 fimpar/capita
- Marginalkostnaden för att städa upp fimpar är 68,3 SEK/innevånare för varje KG fimpar/capita (y-värdet)
- Den totala kostnaden för att städa upp fimpar är 37,4 miljoner kronor vid extrapolering till alla innevånare i landet (68,296 SEK x 547 321 KG)
- Kostnaden för att städa upp fimpar utgör omkring 8,4 procent av de totala städkostnaderna
- Om städningen av fimpar/capita fördubblas i en genomsnittlig kommun så ökar kostnaden med omkring 3,55 SEK/innevånare (0,052 KG x 68,296 SEK)

Resultat i detalj:

	Folkmängd 2022	Tot Städkostnader SEK	Städkostnader/capita	KG fimpar 2022	KG fimpar/capita	Kostnad för fimpar
Totalt med data	8 696 815	367 621 571	42,27	452 400	0,052	30 897 110
Extrapolerat hela landet	10 521 556	444 754 884	42,27	547 321	0,052	37 379 854

	Folkmängd 2022	Marginalkostnad per innevånare KG fimpar/capita SEK	Genomsnitt KG fimpar/capita	Genomsnitt kostnad/innevånare för genomsnitt KG fimpar/capita SEK	Kostnad fimpar/total städkostnad
Totalt med data	8 696 815	68,296	0,052	3,55	8,4%
Extrapolerat hela landet	10 521 556	68,296	0,052	3,55	8,4%

Samtidigt är det nödvändigt att ta bort de mest extrema värdena. När vi rensar för outliers på samma sätt som Ramböll gjort (i vårt fall 5 kommuner som rapporterat mer än 0,2kg fimpar per capita) minskar korrelationen till 0,13 och R2-talet till 0,016. I detta fall går det i princip inte längre att tala om något samband över huvud taget.

Från detta kan vi dra följande slutsatser:

- Endast 1,6 procent av variansen i städkostnaderna kan förklaras av hur mycket fimpar som städas upp
- I genomsnitt städar en kommun upp 0,0092 fimpar/capita
- Marginalkostnaden för att städa upp fimpar är 249,84 SEK/innevånare för varje KG fimpar/capita (y-värdet)
- Den totala kostnaden för att städa upp fimpar är 24,1 miljoner kronor vid extrapolering till alla innevånare i landet (249,84 SEK x 96 498 KG)
- Kostnaden för att städa upp fimpar utgör omkring 5,9 procent av de totala städkostnaderna
- Om städningen av fimpar/capita fördubblas i en genomsnittlig kommun så ökar kostnaden med omkring 2,29 SEK/innevånare (0,0092 KG x 249,84 SEK)

Resultat i detalj:

	Folkmängd 2022	Tot Städkostnader SEK	Städkostnader/capita	KG fimpar 2022	KG fimpar/capita	Kostnad för fimpar
Totalt med data	8 140 006	317 132 165	38,96	74 656	0,0092	18 652 055
Extrapolerat hela landet	10 521 556	409 913 911	38,96	96 498	0,0092	24 109 060

	Folkmängd 2022	Marginalkostnad per innevånare KG	Genomsnitt KG fimpar/capita	Genomsnitt kostnad/innevånare för genomsnitt	Kostnad fimpar/total

		fimpar/capita SEK		KG fimpar/capita SEK	städkostna d
Totalt med data	8 140 006	249,84	0,0092	2,29	5,9%
Extrapolerat hela landet	10 521 556	249,84	0,0092	2.29	5,9%

Avslutningsvis

Analyserna visar tydligt att en fördelningsmodell där kostnader allokeras i relation till antal fimpar som städas upp skulle vara helt oproportionerlig. I Naturvårdsverkets konsekvensutredning angående förslag om produktavgifternas storlek från 2023 föreslogs att avgifterna för fimpar skulle uppgå till omkring 200,6 miljoner av de fastställda totala städkostnaderna på 429,6 miljoner kronor. Våra resultat visar med all önskvärd tydlighet att kostnaderna för städning till största del måste fördelas i relation till vikt för att avspegla vad det faktiskt kostar att städa upp fimparna. Även om beloppen reviderats ned sedan processen påbörjades är det svårt att inte reagera på de brister som finns.

- Identifierade föremål på marken avspeglar inte uppstädade föremål och kan inte ligga till grund som beräkning av kommunernas **faktiska** kostnader.
- Olika sorters produkter kostar olika mycket att städa upp
- Diskrepansen mellan kommuner, även vid en snabb överblick, accenturerar de brister som finns i valet av metod.
- Kommunernas egna uppskattning av uppstädade filter blir i många fall verklighetsfrånvärd.
- De regressionsanalyser som gjorts visar snarare, tvärtemot de efterföljande analyserna, att filter INTE driver kostnaden vid uppstädning
- **Sammantaget leder dessa brister till ett förslag som innebär att filterproducenter skall täcka 82% av kostnaden för sup-produkter. Vi bestrider att detta antagande är korrekt utifrån direktivets krav på att producenterna ska betala faktiska kostnader. 82% är istället ett resultat av att varje parameter i ekvationen saknar förankring i verifierbar data.**

Vi hade önskat att Naturvårdsverket under denna process varit transparenta och skickat den data som använts i analyserna automatiskt, som en del av underlaget inför remissen istället för att hävda att viss data inte fanns och först efter påstötningar valt att dela den med oss berörda producenter. Då hade vi kunnat göra mer omfattande analyser och således kunnat inkomma med ännu mer precis kritik.”

Jonas Lundqvist, för Svenska Tobaksleverantörsföreningen.

Jonas.lundqvist@tobaksleverantorsforeningen.se